

MYOTIS Barlangkutató, Természetjáró és Természetvédő Egyesület
1115 Budapest, Bartók Béla út 134.

Bükki Nemzeti Park Igazgatósága
3304 Eger pf. 9

Jelentés a 2012. évben végzett kutató, barlangfeltáró munkákról

Egyesületünk a Bükk Nemzeti Park területén 2012. év folyamán érdemi feltáró munkát az alábbi barlangokban végzett:

Medvetükrös-barlang

A barlang mélysége idén sem változott, mivel a Galéria felé vezető kürtő kitöltését, ami 2010-ben a sok csapadék következtében lecsúszott a -24-es szintre, idén is ennek kiszállítását folytattuk. Kicsérítettünk 16 m ácsolt létrát baleset elhárítási okból.

László bányamester-barlangja

Folytattuk a Felfedező-akna kitöltésének felszínre juttatását. További, kb. 5 m³ kitöltést sikerült a felszínre juttatnunk.

Vöröskő-völgyfői-barlang

A Réka-bújás szűkületeit tágítottuk tovább, amivel a barlang bejárható mélysége további 3 m-rel növekedett, ami így kb. 35 m. A bedobott kő a hasadéokban több 10 m-t zuhan. Kicsérítettünk továbbá kb. 10 m ácsolt létrát életvédelmi okokból.

Hármaskúti-víznyelőbarlang

Folytattuk a barlang állagmegóvó, véglegesítő bontását, feltárását. Kb. 5 m³ anyagot tudtunk kiszállítani a – 35 m-es szintről, és egyidejűleg a korhadat ácsolatot elbontottuk.

Peskő-katlani-barlang

Idén is a Zsákos-ági végpont feltárását folytattuk. További 1 m³ anyagot juttattunk a felszínre.

Budapest, 2012-12-30

Lengyel János kutatásvezető

Medvetükrös-barlang

Kataszteri szám:5343/113

Közigazgatási fekvés: Heves-megye, Bélapátfalva.

Földrajzi fekvés: Bükk-hegység, Peskő-katlan É-i oldalán, A Peskő-katlani-barlangtól 100 m-re, de 14 m-rel fentebb a sziklakibúvás és a hegylábi törmelék találkozásánál. A Peskő-katlani-átjáróbarlang alatt kb. 50 m-rel található. A barlang jellege: száraz, szenilis, víznyelőbarlang, hasadék mentén fejlődött, kétszintes. Cseppköveken helyenként farkasfogas képződmények láthatók. Látványos a mennyezeti korróziós csatorna oldás formája.

A bejárat tengerszint feletti magassága: 768 méter, íves, lapos szájú. Az első kanyar, és az utána lévő kiszélesedés oldalfala körben, továbbá a bejáratban lévő szikla lapja fel van polírozódva fényesre az egykor hozzá dörgölöző medvétől. A szakirodalom medvetükröknek nevezi.

Elvégzett kutatások: 2003 szilveszterekor Regős Józseffel terepbejáráson voltunk, a Peskő-katlani-átjáróbarlangot kerestük fel. Én fent mentem a sziklás részen, ő a fal tövében. Az átjáróbarlanghoz vezető kőfolyás jobb oldalán R. J. bukkant az íves lapos, de hegylábi törmelékkel teljesen feltöltődött üregre, mellette balra két kisebb oldott, de járhatatlanul szűk nyílásra. A helyet megjegyezve, az újév harmadik napján Kószó Sándorral, Szlatki Gabival és Egedy Nórával próbabontást kezdtünk. A bejáratból a becsúszott köveket kihúzogattuk, majd a közeli Peskő-katlani-barlangból vödröket és bontó szerszámokat hoztunk át, azzal folytattuk a munkát. A mennyezetnél 30 cm vastag laza gyökérháló és avaros humusz réteg volt, amit eltávolítva az első műszak végére Szlatki Gabi 8-10 m-t tudott bekúszni. Több hétvégén folytattuk a bejárat hasadék mélyítését, tágítását. A február 14-i alkalommal, mikor négy leányzó volt segítségemre, Egedy Nóra, Koller Blanka, Kosztolányi Kata és Fórai Marcsi, tovább jutottunk. Ekkor kb. 70 m új járatot találtunk. Az északi tájolású hasadék meredek lejtőjén 10 m-t lemenve kereszthasadékhoz érünk. Nyugati irányban balra egy lapos kúszójárat kezdődik, ami pár méter múlva a főhasadékkal párhuzamos irányba fordul, és erősen felfelé tartva valószínűleg a bejárat melletti egyik oldott üreghez vezet vissza. Ennek az oldalágnak a neve Csontos-ág, mivel egy fél méter hosszú kis testű (borz, esetleg róka) csontvázát találtuk itt. A fő hasadékban tovább menve az üreg legmélyebb pontján állati ürülék kupacot találtunk, három kisebb „lócitrom” méretű gumót. Az ürülék ganajtúró kitinpáncéljától kékllett, tehát rovar is evő, feltehetően a fentebb megtalált állattól származhat. Az ürüléket és a csontokat átadtuk Regős Józsefnek meghatározásra. A kereszthasadék K-i irányban, jobbra a járattalpon pár méter után összeszűkül. Felfele viszont a mennyezetet vizsgálva tűnt csak fel, hogy galériaszerű járatban folytatódik. A plafon meanderező korróziós vályú, és az alatta levő színlő vályúk itt folytatódnak. A felső járatban szintén van egy kereszthasadék, ami levezet az alsó járat irányába, csak szűk, és vörös agyaggal eltömődött. A farkasfogas cseppkövekből a legszebbek is itt láthatók. A járat vége meredeken lebukik, öt méter hosszban laposan követhető. Cseppkövesedés miatt teljesen elzáródott, beszűkült. Az ősz folyamán a kutatások folytatása érdekében függesztett „T” szállítópályát építettünk a bejáratától a végpontig, 30 m hosszban. Az alsó szakaszon, ahol meredek agyaglejtőn kell lemászni, fenyő rudakból létrát ácsoltunk, ami a mászás segítésén kívül azzal az előnnyel járt, hogy nem tesszük tönkre a falakat borító borsókőszerű képződményeket. A létra végére egy alumínium lemez darabot rögzítettünk (Regős J. selejtezett wartburgjának ajtajából mentettük ki), hogy a szállítópálya vonó kötele ne tegyen kárt a képződményekben. 2005-2006. év folyamán a szállítópálya végpontjától kiindulva cca 100 m³ kitöltést elbontottuk, melynek során kb. 20 m új járat tárult fel.

2007-ben a szállítópálya végpontjától kiindulva további kb. 10 m³ kitöltést elbontottuk, melynek során 32 m-es mélységet értünk el. Kiegészítettük a barlang felmérését az új járatokról.

A barlang mélysége nem változott, mivel a -26 és -34 m között levő tanúfal megroskadt anyagának kiszállítását kellett megkezdenünk. A tanúfal a bontási szelvény szűkítésével jött létre. A beszivárgástól megázott, meredek részü miatt roskadt meg. -32 méteren újabb csörlőállást telepítettünk. Ez az emelési hely megszüntethető lenne, ha „mecseki” pályát építenénk létracsúszda helyett. Elkészítettük a vázlat pontosságú térképet.

Tervezett kutatások:

Szállító pálya segítségével a végpont kitöltését átbontva és felszínre juttatva kíséreljük meg a továbbjutást. A fenyő rudakból ácsolt létrák gombásodnak, az ácskapocs létrafokok kiszakadnak, cseréjük szükséges. A -32 méteren levő emelési hely megszüntethető lenne, ha „mecseki” pályát építenénk létracsúszda helyett két futómacskával.

László bányamester-barlangja

Kataszteri száma 5341/19

Közigazgatási fekvés: Heves-megye, Szilvásvárad

Földrajzi fekvés: Bükk-hegység, a Szalajka-völgy felső végében a felhagyott kőfejtő régi (nyugati) bányaudvarában az agyagpala és mészkő réteghatár közelében a robbantott sziklafal tövében

A bejárat tengerszint feletti magassága kb. 600 m. (Regős J. 1994 évi kataszterében 586 m)

A barlang jellege: időszakosan aktív, víznyelőbarlang-(torzó), hasadékok mentén alakult ki, képződményekben szegény, több helyen oldott színloványúk láthatók (bejárat alatti 14, 20, 24 és 28 m környékén).

Kőfejtés során elbontottak kb. 30 m üreget. Papp László egykori bányamester elmondása szerint 1950-ben még meg volt a felszínre kivezető 0,4-0,5 m átmérőjű nyílása. A bányafalon ma is sejthető az az oldott, színben is eltérő üreg nyom (torzó), ami a barlang felső szakasza lehetett, mivel a bányászatot az üreg egykori síkjában fejezték be.

Elvégzett kutatások:

Kőfejtést 1912-től 1955-ig végeztek. Az üreget 1953-ban találták meg. Első bejárója Papp László bányamester volt, akit kötélbiztosítással eresztettek le és segítettek ki. Talpfa gerendákkal ő fedette le a nyílást, hogy a rárobbantott törmelék ne tömje el. Az üregre 1985-ben hívta fel a figyelmünket. Miután meglelt a barlang, róla neveztük el, és tiszteletbeli csoporttaggá fogadtuk ezen cselekedeteiért. Több alkalommal meglátogatta a barlangi munkahelyet, utoljára 83 (?) évesen 2004-ben.

Az üreg megnyitását a bélépátfalvai cementgyártól bérelt buldózerral kíséreltük meg 1986 őszén. Az első akció sikertelenül záródott, mivel Laci bácsi 33 év távlatából nem emlékezett pontosan a helyére. Több 100 m³ törmelék lett áthalmozva eredménytelenül. A helyszínt Szenthe István geológus, egykori vezetőnk megvizsgálta, majd kitűzte a megismételt dózerolás területét, melynek során (1987) sikerült megtalálni a bejáratot. Az operatív munkákban nagy segítségünkre volt György János körzeti megbízott rendőr, szilvásvárad lakos aki a rendszám nélküli dózert át és visszakísérte a Bélkő-bányába. Barátunk portája kiinduló bázisunk volt 15 éven keresztül. Ő is tiszteletbeli csoporttagunk.

A feltárás első kutatásvezetője Szenthe István volt. Külföldi munkavégzése miatt Lengyel János vette át a feltárás irányítását, gyakorlatilag a megtalálást követően közvetlenül. 1995-től jogilag is a kutatás vezetője.

Megtaláláskor a barlang 18 m mély volt. A végpontra csak pár m³ törmelék hullott. Első feladat a bejárat biztonságossá tétele volt, mivel az üreg feletti sziklafal állandóan pergett. A helyszínen levő kőanyagból 2 m magas betonba rakott kőfalat emeltünk, íves vasalt beton kupolával. Az acél gerendákat György János ajándékozta. A kupola zsaluzatát Nagymihály Zoltán ácsolta. A barlang környezetében szárazon rakott kőfalat emeltünk, ami mögé a kiszállított anyagot borítottuk, és a helyszínen lévő nagy mennyiségű áthalmozott anyag is rendezett formát kapott. Az anyagmozgatáshoz először drótkötélpályát építettünk 16 m-es mélységig. Nem vált be, mert a drótkötél „hasánál” a vödör súrlódott. Helyette létracsúszdát ácsoltunk a Kálmán-réti fenyvesből gyűjtött fenyő rudakból, gerendákból. A –14 m-es szinten „pódiumot” építettünk közbenső emelőhely – csörlőállás – kialakítása végett. Rövid bontás után egy levegős, nyitott hasadék vált láthatóvá, -20 m-en. Többen kísérletet tettek a bejárására, eredménytelenül. Az egyik emlékezetes esemény volt 1989 telén Tomcsányi Zsófi több órás kínlódása, ami után ezt a járatot Zsófi-ágnak neveztünk következetesen. A főakna kitöltésének bontását kisebb megszakításokkal 1996-ig folytattuk, több emlékezetes tábor keretében, melyekben 38 m mélyre jutottunk le folyamatosan hosszabbítva a szállítópályát. A korábban ácsolt létra-csúszda 1995-re elkorhadt, a Pódiummal egyetemben, aminek cseréjét a MAFC-osok segítségével (Nyerges Miklós, Arany Andrea) elvégeztük. Az 1996-os radonetektoros vizsgálat pozitív eredménye újabb lökést adott a feltárásnak. Először a fő ágban dolgoztunk. A bontással a –38 m-es szinten vízszintesbe fordultunk, amikor a nyári táborban közreműködő MÁFI (ma Ariadne) Barlangkutató csoport tagja, Kovács Richárd a Zsófi-ág szűkületein átbújva és részben átbontva –45 m – es szintet ért el. A szűkületek kitérítése után ezen a szinten kezdtük meg a kitöltést elbontani, és ideiglenes depóba rakni. Kb. 7 m-t átbontva közel 60 m-es mélységet értünk el. A csoportunk segítségére volt a MÁFI-ból még Kovács Ádám és Surányi Gergely. A továbbjutást egy nehezen megközelíthető, eltömődött szűkület akadályozza.

Elkészült a barlang függőkompassos felmérése.

Meg kell említeni, hogy miközben az oldalaknán a továbbjutáson dolgoztunk, barbár rosszakarónk a létra-csúszdát behajigált kötömbökkel két ízben is tönkre zúzta, melyet első alkalommal még kijavítottunk, másodsor már nem láttuk értelmét. A biztonságos közlekedés érdekében vaslétrát helyeztünk el a Zsófi – ág bejáratáig, mely kevésbé érzékeny a behajigálásra.

A felszíni környezetet a BNP tájrehabilitáció keretében rendezte. A barlang fölötti sziklafalat veszélytelenítették és a leomló kötömbök beszakították a nyílás fölötti kupolát, a bejárat előtt álló csörlőt pedig összetörték. A kupolát tessék–lássék kijavították. A bejáratra vasrácsot helyeztek, a kőfejtő udvart fém korláttal körbe kerítették. Az általunk rakott kőfalat továbbépítették, mellyel védőterületet jelöltek ki a fal aljában, miután elbontották a romos épületeket.

A Zsófi-ág végponti szűkületében lévő kitöltést több alkalommal bontottuk egy napos akciók keretében, de átütő eredményt nem értünk el. A bontott anyagot a járat talpba fúrt furatokba helyezett acél tüskékre pakoltuk, ami így lépcsőzetessé és könnyebben járhatóvá vált. A munkát nehezíti a barlang ezen részén szinte állandósult vízfolyás, és vízhatlan ruhában végzett munka. Jelentős légmozgás nem érzékelhető. Biztató viszont, hogy egyik alkalommal, mikor a csepegő víz megtöltött két vödört vízzel, azt beöntve a járatba, hosszan hallhatjuk a lefelé zúgó vizet az alsóbb, még ismeretlen járatból. Sajnos nagy nehézséget okoz a 70° dőlésű, szilvamag alakú hasadékot részlegesen kitöltő törmelék eltávolítása, elhelyezése. A bontott törmelékkel gyakorlatilag minden lehetséges helyet már feltöltöttünk, ami miatt szüneteltetni kell a A megoldás az, hogy a felszínre kell juttatni a kitöltés anyagát. Ennek

érdekében 2005-ben a Felfedező-ágban szállítópályát építettünk, egy újabb konstrukciót kipróbálva, melyet a Mecsekben láttunk a Pro-Natura csoportnál. A megoldás hasonlít a „T” síneshoz, csak laposvasat szereltünk össze. A Felfedező-aknában maradt kitöltést elkezdtük kihordani. Feltételezésünk szerint becsatlakozik a Zsófi-ágba pár méteren belül. Meghosszabbítva a szállítópályát, a depókat megszüntethetjük, és rövidesen továbbjutásra dolgozhatunk. 2006-ban a Felfedező-aknában maradt kitöltés felszínre juttatását folytattuk. Javítanunk kellett a szállítópályán a felfüggesztések besűrítésével, ugyan is deformálódott, megcsavarodott a terhelés alatt. Elektromos csörlő helyett ismét kútkereket használunk az emeléshez. A felfüggesztések besűrítését követően visszaálltunk elektromos csörlő használatára.

2007-ben a Zsófi-ág bejáratánál -22 m-en új pódiumot és csörlőállást alakítottunk ki. Ez egyben biztosítja a biztonságos ki- és beszállást az oldalaknába. Eleinte két lépcsőben juttattuk a felszínre az elbontott anyagot, később a futómacskák összekapcsolásával kiiktattuk ezt a közbelső emelési helyet. Ezzel egy fővel kevesebb elég a munkavégzéshez. Kb. 40 m³ kitöltést juttattunk a felszínre a szállítópálya toldása mellett. A Felfedező-akna kb. 44 m mély ebben az időben.

2008-ban a szállítópályát 3 m-rel meghosszabbítottuk közel vízszintesen, mellyel kb. 5 m³ kitöltést juttattunk a felszínre.

A Felfedező-ágot bele bontottuk a Zsófi-ágba. A vízszintes szállítópályát meghosszabbítva, lentebbi szinteken levő megtelt depókat kiüríthetjük. Így megnyílik a lehetőség a végpont irányába vezető hasadék feltágítására és a végponti kitöltés elbontására.

Vöröskő-völgyfői-barlang

A barlangra a figyelmünket Tóth György egri barlangász hívta fel a figyelmünket, aki Estók Bertalan irányításával, 16 évesen, a barlang feltárásában részt vett. Bár a barlang a Sima-kő-lápában van, Vöröskő-völgyfői-barlang néven emlegette, amit furcsállottam. Az Országos Barlangnyilvántartásban sem szerepelt ilyen néven üreg. A Barlangtani Intézetben kutakodva a rendezendő anyagokban jelentős irodalmi hivatkozást találtam ezen a néven, az egri Bükki Vörös Meteor Barlangkutató Szakosztály Estók Bertalan által készített kutatásjelentés formájában. A barlang 2005 évi állapota azt sejtette, hogy jelentősen vissza töltődött az üreg 1969-hez képest, amikor az utolsó jelentést leadták.

Az újbóli feltárást 2006-ban kezdtük meg, melyhez először csapágyazott kútkereket telepítettünk, és az első 10 m-en létracsúszdát ácsoltunk. Elkezdtük a visszatöltődött anyag felszínre juttatását, melynek során egy 7 m hosszú, átlag 1,5 m széles járatot bontottunk ki, amit az egykori feltárók depónak használtak. A mélysége ekkor kb. 15 m volt.

A szállítási hatékonyság érdekében 2007-ben a bejáratától kiindulva „mecseki” szállítópályát készítettünk két futómacskával, mellyel nagy lendületet vett a feltárás. Az év során kb. 15-20 m³ kitöltést elbontva az Estók Bertalanék által depónak használt terem kitöltését maradéktalanul a felszínre juttattuk. Ennek során 6-8 m²-es cseppkölefolyás vált szabaddá, tetarátákkal, kis medencékkel. A depó teremmel párhuzamos akna részen, egy sziklakapun átbújva egy hasadékterembe jutottunk át, mely forráskürtő jellegű, tetején beboltozódással. Ezzel a felszínen is jól látható forráskürtő alsó zónáját értük el a forrás-deltában. Ez a hely Estók Bertalanék által is ismert volt, mert megtaláltuk feltáró eszközeiket, és a hasadék Ny-i végében megkezdett bontásukat is. A számunkra ismert feltárási jegyzőkönyvben, melynek utolsó dátuma 1968. decemberi, nem tett említést erről a helyről. 2007-ben a barlang mélysége kb. 20 m volt.

2008-ban a bejáratától kiinduló, előző évben létesített „mecseki” szállítópályát áthelyeztük a sziklahíd alá. Továbbra is két futómacskával szállítottuk a kitöltést. Az év során kb. 25-30 m³

kitöltést bontottunk el. A közlekedésünket az akna alsóbb szakaszában fenyőből ácsolt létrával oldottuk meg, ami 12 m hosszú.

A sziklahíd alatt rakott kőfalat találtunk, melynek használatát először nem értettük. Később vált egyértelművé, hogy az üledék áthalmazásakor (mivel ők nem szállították ki a felszínre) volt erre szükségük, megtámasztandó az áthalmazott kitöltést. Általuk depónak használt terek kitöltését is maradéktalanul a felszínre juttattuk. A K-Ny tájolású hasadék-terem K-i végében, ahol most az ácsolt létránk van, újabb bontási eszközöket találtunk. A megtalált szerszámok alatt 2 m-rel a talp cseppkövesedéstől tölcészerűen összeszűkül, de kitöltés már nem volt benne. Érezhető a jelentésekben leírt légmozgás is. Ők, kb. 5 métert hulló kőről tettek említést „a kalapnyi lyuk”-nál. Feltételezhetően a ma is látható cseppköves fülkéknél volt ez a tér, amelybe bebontották magukat, másik oldalán a rakott kőfallal. Az általunk megtalált és innen tovább vezető járatba dobott kő sokkal kecsgetőbb járatokat sejtet. Most már biztosan állíthatjuk, hogy tovább jutottunk azon a ponton, amiről 1969. 01. hó 2.-i utolsó kutatás jelentésében írt. A tovább feltárt, nyitott hasadékba követ dobva azt tapasztaljuk, hogy még hosszabban hull benne, legalább 20-30 m-t. A hasadék kitágításával kb. 8 m-t haladtunk lefele. Mivel a hasadék jellege nem változott, ipari kamerával megvizsgáltuk a lefele tartó járatot, és 8 m-t letolva az ipari kamera fejet láthatóvá vált, hogy nem változik a hasadék jellege, végig ugyan ilyen szűk továbbra is. A lefele áramló vízről árulkodó áramlási kagylók azt jelzik, hogy egy barlangi víznyelővel van dolgunk, ami fejletlen, szűk. Felhagytunk ennek a járatnak a kutatásával.

A hasadék-terem Ny-i végében is nyílt egy levegős járat, kb. 6 m mélységű, 1,5 m² szelvényű. Ennek a mélyítését is elkezdtük a huzatolló hasadék bővítésével egyidejűleg, de átütő eredményt még itt sem értünk el. A barlang mélysége ezen a ponton kb. 26 m. A 1,5-2 m széles, 8 m hosszú és kb. 10 m magas hasadéktermet, melynek forráskürtő a K-i vége, Estók Bertalanról nevezzük el.

Tervezett kutatások:

Az Estók-terem Ny-i végéből induló légteres járat feltárásával kívánunk a jövőben foglalkozni, jó lenne É-i irányban kijutni belőle.

A bejárati lejtő aljában, ahol függőlegesbe fordul, törmelékfogó gátat tervezünk építeni, elkerülendő azt, hogy feltöltődjön ismét a barlang. (38 év alatt kb. 15 métert töltődött vissza.)

A fenyőrönkből ácsolt létrák gombásodnak, már szakadnak ki az ácskapocs fokok, cseréjük szükséges.

Peskő-katlani-barlang

Kataszteri szám:5343/7

Szinoníma: Peskő-katlani-víznyelőbarlang
 Peskő-katlani-zsomboly

Közigazgatási fekvés: Heves megye, Béalpátfalva

Földrajzi fekvés: Bükk – hegység, Peskő – katlan, a katlan peremének közvetlen közelében, ahol a Peskő-lápa bemetsződése indul.

A bejárat tengerszint feletti magassága: 754 m. Járatainak hossza kb.400 m, mélysége közel 50 m.

A bejárat az ősi víznyelő deltájának egyik ága. Eredetileg beszakadás jellegű volt, kb. 2 m mély tölcser. Keleti irányban kb. 50 m-re levő szikla kiszögelés előtt szintén fosszilis nyelő van, jól kivehető a hozzá vezető egykori vízvezető árokkal. Nyugati irányban 50 m-re is van egy hasonló lefolyástalan völgy inaktív nyelő ponttal. Dél-keletre kb. 20 m-re található még egy beszakadás, melynek tölcseré 1,5 m. A környék elég bolygatott. Mészégető kemencék és szénégető boksák helyei vannak mindenütt.

Az első vázlatos felmérést Tóth Géza készítette 1964-ben. A kutatást a térképen rögzített állapotban kezdtük meg.

A bejárat zónában a melléklet jegyzőkönyv szerinti gyapjasorszarvú csontokat találtuk, melyeket a Nemzeti Múzeumban Dr. Vörös István határozott meg.

Elvégzett kutatások:

A barlangot 1960-ban Dr. Tóth Géza, az egi Tanárképző Főiskola tanára találta meg, aki akkor még gimnazista volt. Elmondása szerint kevés bontással jutott a munkák kezdetének időpontjáig megismert végpontig. Vázlatos térképe szerint az elért mélység 28 m.

A mi figyelmünket 1984-ben szénégetők hívták fel, akik a barlang közvetlen közelében égettek akkoriban. Az első bejárásakor (Regős József és Lengyel János) egy rókacsontvázat találtunk a végpont közelében. Akkoriban nem keltette fel különösebben érdeklődésünket. 1996 év folyamán radon méréseket végeztünk az MTA Atommagkutató Intézet Radon Csoportja Dr. Csige István irányításával. A mérés eredménye összefoglalva: hegyoldalból nyíló, vízszintes járattal rendelkező barlangra jellemző időbeli változást találtunk kiugróan magas értékekkel. Ez az eredmény késztetett arra, hogy kutatási engedélyt kérjünk a feltárására.

Először a végponton vizsgáldtunk „karcsú” kutató társakkal, de senkinek sem sikerült tovább jutni Ezt követően a végponti kitöltést megbontottuk, a fölötte levő hasadékba halmoztuk át az anyagot. A depó rövidesen megtelt, de annyi eredménye lett, hogy az aknában lentebb ásva újabb ablak nyílt meg a végpontra vezető hasadék irányába, amit kissé kitágítva lejjebb jutottunk. Innen már látni lehetett, hogy a jelenlegi végponti hasadék két párhuzamos légtér járathból áll. Fokozta az izgalmat, hogy denevér röpködött ki-be a végponti szűkületen túlra kutatótársnőnk Grebács Andrea hangos nemtetszése mellett (Visító-akna), mivel nem fért máshogy el a denevér, csak úgy, hogy végig mászott rajta a szűkületben, - a nyakán is. A nyelődelta felszín felé menő kürtőjét bejárva – amit Dr. Tóth Géza is felmért egy darabig – újabb cseppköves szakaszt bontottunk ki, ami a felszín közelében humuszos, gyökeres lezáródással ér véget.

Ekkorra bebizonyosodott, hogy a feltárást csak úgy lehet folytatni, hogy a felszíntől indulva a bejárat hasadékot annyira kibontjuk, hogy szállítópályát lehessen telepíteni a depóig. Így a bontás anyagát közvetlenül a felszínre lehet juttatni. A bejáratot kettéosztó omladékot teljesen megszüntettük, ahol lehetett szálkőig kitisztítottuk, de továbbra is omlásveszélyes maradt, mivel egy több négyzetméteres átfordult kőlappal egyenlőre nem tudtunk mit kezdeni. A bejárat szakaszából került elő egy cserépedény talprésze. Bár figyelmesen vizsgáltuk a kitöltést, más darabja nem került elő. A közeli, kb. 100 m-re levő ásatással vizsgált Petényi-barlang leleteit is ismerve vaskori (?) töredékre gondolunk Regős József közlése alapján (átadtuk részére).

Már a bejárat első pár métertől kezdve markáns vályú van korrodálva-erodálva, ami az alsóbb részeken „V” alakú vályúban folytatódik gübbenőkkel, kis medencékkel. Nem kell túl nagy képzelőerő az áramló patakot hozzá képzelni a vízesésekkel. Az oldalfalakon természetesen áramlási kagylók láthatók. Ezekre azt követően derült fény, hogy a bejárat hasadékat teljes szelvényben kitisztítottuk. A katlanba északról lejtő júra kori felszínen több helyen kvarcit fordul elő, amire Dr. Hevesi Attila és Krauss Sándor hívta fel a figyelmünket közös terepbejárás során. A kvarcitnak az eróziós folyamatban lehetett jelentős szerepe.

A nyelődelt szép cseppköves, aeroszol borsóköves járata (Játszó-járat) nyílt meg a kb. – 10 m-es szintről É-K-i irányban, aminek a végpontja szintén a felszín közelében van. A feltételezhető eltömődött nyelő pontját azonosítani lehet a felszínen..

A bejárat omladékot helyben gyűjtött kövekkel kifalaztuk, betonba rakva. A bontott anyagot szárazon rakott kőfal mögé terítettük, ami egyben a terepet is rendezi. A szállítópálya folyamatos hosszabbítása mellett az alsó depót is elbontottuk. Lentebb haladva 1999 június folyamán levegős járat nyílt meg (Zsákos-ág), melyben 40 m-es mélységet értünk el. Az első bejárók Sáfár Csaba (Körte) kutatásirányító és Jancsó Gyula (Kuszma) voltak. A járat vízszintes jellegű, kötél nélkül mászható függőleges aknákkal összekötve. A járat irányára merőleges hasadékokban több helyen jelentős magasságokba lehet felmászni. A Zsákos-terem depója felett kb. 20 m-t lehet felmászni cseppköves szűkületekben karcsú kutatóknak, melynek végpontja is hasonló szűkület. A végponti akna kétfelé ágazik. Az egyik nyitott szűkület mögött folytatódik. Ezt kitágítva és rajta átbújva legkarcsúbb kutatóink további 10 m-rel növelték a barlang mélységét, kb. 50 m-re. Ez a járat is vízszintesbe fordul, és a felhalmozódott iszapos kitöltéstől nem lehet tovább jutni. A szűk hasadék jelleg, és a deponálási hely nagy távolsága miatt lemondunk ennek a végpontnak a bontásáról.

A másik irány agyaggal eltömődve, lefele húzódik. A kitöltés iszapos agyagát műanyag zsákokba raktuk egy cseppkő padra helyezve. Alá lett bontva a pad, ami a nagy súly alatt letört, ekkor leállt a kutatás ezen a helyen. A feltárást a főaknában folytattuk 2000 év folyamán. É-Ny irányban 6 m hosszú levegős járat nyílt meg a Kuszma-bontás. A kitöltést 2003-ban eltávolítottuk és ez a járat egy keresztirányú hasadékkal rácsatlakozik az Alsó-Visítóra egy 5 m mély aknával. 2005-ben tovább bontottuk, és a Zsákos-ágba közvetlenül becsatlakozik egy 6-7 m-es erősen lejtős járattal. Így további lehetőség van a feltárást folytatására a Zsákos-ági végpontról, ha egy 15 m hosszú függősínes szállítópálya építésével a meglévő pálya végpontjához csatlakozunk. A szállítópálya mellett a főhasadék K-i végét 2000-ben mélyítettük tovább, ami –mint később kiderült- két ablakkal a Visító-akna kiszélesedésére, a Kódorgóra nyílik. A talpponti szinten viszont beszűkül. A helyet Ervin-bontásnak nevezzük. Ezt követően a szállítópálya mögötti, felfedezés óta levegősen nyitott Visítós-aknát mélyítettük tovább. A kibontott üreg lefele bővülő akna, mely a szállítópálya végéhez egy ablakkal csatlakozik. Ezt kitágítva, a szállítási útvonalat lerövidítve tudjuk a felszínre juttatni a kitöltés anyagát. Az ablak alatt a „Pódium”-ot építettük meg. Tovább mélyítve az Ervin-bontás csatlakozik vissza egy újabb ablakkal. Még tovább mélyítve az aknát É-ről egy újabb ága csatlakozik be a nyelő deltának. 2 m magas, 0,5 m széles kitöltött folyosó a bejárat hasadék alól. Megint tovább mélyítve a Visítós-aknát az elkeskenyedő NY-i oldalában levegős, hasadék jellegű akna nyílt meg, amit „Laca-bújás”-nak nevezünk. Szabad mászással 8 m-t mehetünk lefele, ahol a járat csöszterűen ketté ágazik és 3 m után újra egyesül. A talpponton főleg kövekből álló kitöltés zárja el a tovább jutást. É-i irányban egy ablakon felfelé kúszva, a Laca-bújás aknával párhuzamosan kb. 1,5 m² szelvényű akna indul felfelé a bontott Visítós-akna alá beboltozódott főtével. 2003 őszére az álfeneket átbontottuk, Alsó-Visító-nak nevezzük. A felbújásnál szép cseppkőfolyások között egy harmadik párhuzamos akna is indul felfelé, mely egy agyagos törmelékkel kitöltött kb. 0,6 X 0,4 szelvényű vízszintesbe forduló járattal zárul. A térképeken Noném-kürtő néven szerepel. További feltárást a kis keresztmetszet és a nagy távolság miatt nem tervezzük. A feltárást a

Visítós-akna mélyítésével folytattuk tovább, miután a Laca-bújással egyesült. 4 m-t mélyítve ismét kétfelé ágazik. A tágabb D-i aknát kezdtük el kibontani, amivel további 2 m-rel mélyült az akna. 2004. évben legkisebb kutatótársunk Szlatki Gabi „behajtogatta” magát az akna alján, és további 3 m-t kiástunk. Most már az akna ismét tágul, természetesebb ember is tud ismét dolgozni. A járatot spirális formája alapján Dugóhúzóknak nevezzük.

A szállítópálya végénél, ahol a Kuszma-bontás kezdődik, egy új akna tárult fel 1 m²-es szelvényel, melyet alulról omlasztottunk felfelé a Visító-akna kiszélesedéséből a Kódorgó oldalából indulva. A felfele omlasztás lehulló kövei miatt Bombázó-akna elnevezést adtuk neki. A hasadék, melyre a Bombázó-akna nyílik, elfele lejt, nem a Visító-akna irányába, ezért tervezzük a kibontását. Lehet, hogy ez is a Zsákos-ágba csatlakozik.

2005 folyamán a Dugóhúzóban folytattuk a feltárást, ahol egyesül a Laca-bújással. A járat szelvénye jelentősen csökken a befoglaló közet változása miatt, ugyan is a kevésbé oldódó tűzköves mészkő sáv (?) jelenik meg ezen a szinten.

Elkészült a barlang függőkompassos, fixpontos felmérése.

A feltárásról videó felvétel készült, mely jól mutatja a saját fejlesztésű „körmös” szállítópályát, továbbá a barlang jellegét.

A részletes térkép elkészültével egyértelművé vált, hogy a Kuszma-bontás végpontja megközelíti a Zsákos-ági végpontot, melyről szerencsés adottság folytán átkiabálással is meggyőződhattunk.

2006-ban a Kuszma-bontás végpontján levő agyag kitöltést elkezdtük elbontani és az Alsó-Visítóba nyíló aknába hajigáltuk bele. (Innen könnyen a Kódorgóba lehet juttatni az agyagot, és onnan a felszínre.) Távolság növekedésével az átbonatást alulról, közvetlenül a Zsákos-ág névadójánál a zsákok fölött kezdtük meg. Egy hétvégi nekirugaszkodás során össze lett bontva a két járat. Emlékezetes, mivel ez volt elhunyt barátunknak, Kószának az utolsó ilyen jellegű közreműködése.

2008-ban a 28 m mélységig érő régi körmös szállítópálya végpontjától kiindulva „T” –sínes szállítópályát építettünk a Zsákos-ági végpontra kb. 24 m hosszban. Kettő csörlőállást telepítettünk, de valószínűleg továbbira lesz szükség, mivel egy erős kanyarnál törik a pálya, és nem megy át rajta a futómacska, mindig kézzel kell átsegíteni. Ezen a ponton, ha már úgy is ott kell valakinek tartózkodni, célszerűbb egy átrakó hellyel a szállítási időt szakaszonként szinkronizálni, és egy újabb emelő helyet létesíteni.

Az új pályával folytatott bontással a névadó barlangidegen nylonzsákokat kezdtük elbontani, felszínre juttatni

Tervezett kutatások:

Folytatjuk az üreg kitöltésének felszínre juttatását a meghosszabbított szállítópályával. A barlangidegen nylon zsákokat maradéktalanul elbontjuk, ezen a ponton kísérjük meg az átjutást, illetve a Dugóhúzó-járatral az összeköttetést.

A geológiai, morfológiai megfigyeléseket végzünk első sorban szemrevételezéssel, kiegészítve szükség szerinti mintavételezéssel.

Kálmán-lápafői-barlang

Kataszteri száma: 5341/80

Közigazgatási fekvés: Heves-megye, Szilvásvárad.

Földrajzi fekvés: Bükk-hegység, Kálmán-lápa felső végétől kissé délre a Kálmán-hegy keleti oldalában kb. 4m magas sziklafal tövében a hegylábi törmelék határán. Több köbméteres levált lapos kőtömb található a bejárat felett közvetlenül.

A bejárat tengerszint feletti magassága: 753 m. Mélysége 42 m. Hossza kb. 50 m.

A barlang jellege: Száraz szenilis víznyelő

Elvégzett kutatások:

A barlangra a figyelmünket Regős József hívta fel, aki terepbejárás során találta. Száját kis híján teljesen betemette a lehulló hegylábi törmelék. A plafonnál be lehetett dugni az omladék felett egy karót 4-5 m hosszan. A kutatómunka 1995-ben kezdődött Lengyel János irányításával.

Az üreg feltárását teljesen a feltöltődött szinttől kezdtük. Az első álfenék átszakadásáig 1 méterenként mintát vettünk a kitöltésből, dokumentálás végett. A bejárat szintjétől 3 m mélységig ácsolt járatbiztosítást készítettünk helyben gyűjtött faanyagból. Lentebb teljes szelvényben bontottuk el a kitöltést, amit a barlang előterébe deponáltunk. A szállítás és a közlekedés megkönnyítése érdekében létracsúszdát építettünk kb. 7 m hosszan. Helyenként áramlási kagylókat láthatunk az oldalfalakon. A csúszda alatt közel függőlegesbe fordul a járat. Az MTA Atommagkutató Intézet Radon Csoportjával közösen havi detektor cserével radon koncentráció időbeli változásának mérését végeztük el 1996 évében, amikor az üreg kb. 9 m mély volt, látszólag teljes szelvényben eltömődve. A vizsgálat eredmény: a zombolyok aljára jellemző időbeli változást észleltünk. Ekkor még nem volt ismert az üreg folytatása.

A vödör pályára helyezése miatt köztes munkahelyet kellett kialakítani. E célból egy gerendát helyeztünk el, a „Kakasülő”-t. 12 m mélyen kb. 10 négyzetméter alapterületű termet bontottunk ki, ahol a réteglap mentén rés nyílt a kitöltés felett. Téli időszak lévén kihúzó légáramlás indult meg, és a légrésnél leszáradt a szikla felszín. Ennek észlelése újabb lendületet adott a kutatásnak. 3 m-rel lentebb tágas üreg nyílt meg 1998 februárjában. 6 m hosszú 1.5 m széles, végében elkeskenyedő hasadék, talpán agyagos kőtörmelék lejtővel. Oldalfalán visszaoldott-erodált cseppkő roncsokat és cseppkőlefolyást látni. Ahol a sziklafelszín szabaddá vált kipreparálódott. Innen kezdve markánsan jelentkezik a barlangon végig húzódó mennyezeti csatorna. Ekkor kb. 22 m mélységig jutottunk le. Érdekességként említjük, hogy 1 db közönséges denevér (*Myotis myotis*) tartózkodott bent. A hasadék elszűkülő végénél bedobálva a köveket további tágas járatra következtítettünk. A közeli fenyvesből ácsoló anyagot gyűjtöttünk melyet lehántoltunk. Ebből ácsoltuk a járatot keresztbe lerekesztve deponáló helyet, mely alatt további 4 m-t átbontva ismét tágas 5 m magas hasadékba jutottunk. Az elkeskenyedő részen markáns színlőket láthatunk, a beszorult kőtömböktől indián-híd szerűen több emeletre osztva a járatot. A végpontot ülepedett agyag tölti ki, melyet hátrább adogatva deponálunk. Kb. 4 m magas tanúfalat hagytunk, melyet megvizsgálva információt kaphatunk az egykori klíma, csapadék, stb. változására. A pillanatnyi mélység kb. 42 m. 1999-ben a bejárat ácsolat öregedése és veszélyessé válása miatt úgy döntöttünk, hogy a bejáratot teljesen „kitárjuk”. Belsőfalváról dózert béreltünk, ami a bejárat előtt felhalmozott törmeléket elterítette, és letisztította a szálkó felszín a lehetőségekhez mérten. Ezt követően több napos kézi munkával kilapátoltuk a bejáratból a maradék kitöltést, amit a gép nem tudott kiszedni, és ezt követően elbonthattuk az ácsolatot.

A barlang térképe függőkompassos felméréssel készült el.

2006 óta a kutatás szünetel.

Tervezett kutatások:

18 m mélyen lévő ideiglenes ácsolatot megszüntetendő, szállítópálya építését követően felszínre kell juttatni a depó anyagát. Folytatni kell a végponti álfenék átbontását a bontott anyag helyi depóniába helyezésével. Ha a továbbjutás előtt a depónia megtelne, a szállítópályát a végpontig kell kiépíteni, és ezt is a felszínre kell juttatni.

Kerek-rétfői-barlang

Kataszteri száma: 5341/36

Szinonima: Kerek-hegyi-barlang (téves elnevezés volt)

Közigazgatási fekvés: Heves-megye, Szilvásvár

Földrajzi fekvés: Bükk-hegység, Kerek-rétfő délkeleti oldalán a Peskő-nyeregtől kb. száz méterre kb. tizenöt méterrel feljebb egy lefutó szikla borda és a hegyláb törmelék határán található a bejárata, előtte egy kis terasszal a barlangból kihordott kitöltésből. A bejárat fölött két kisebb lyukkal nyílik még a felszínre. A közelben található kb. 20 m-re egy 5 m széles barlang-gyanús sziklaeresz északkeleti irányban kb. 10 m-rel fentebb.

A bejárat tengerszint feletti magassága: 843 m.

Legnagyobb vertikális kiterjedés: +6, -34m. Hosszúsága kb. 60 m.

A barlang jellege: száraz, szenilis, hasadék mentén fejlődött eltömődött foszilis víznyelő.

Elvégzett kutatások:

Az üregre Sas Dénes bukkant 1992 nyarán. A kitöltésből láthatólag fél métert elbontottak. A feltáró munkát 1993 tavaszán kezdtük meg. A bejárat hasadék kb. 8 m mélységig lett kibontva, amikor levegős szűkület nyílt meg. Ezt átvésve 1995. 03. 24.-én nyílt meg a ma ismert levegős járat 29 m mélységig. A végponti hasadékot továbbbontottuk, és egy kőfallal lerekesztett aknába deponáltuk a bontott anyagot. A rendelkezésre álló teret feltöltöttük.

Pillanatnyilag szünetel a feltárás. Csak akkor folytatható, ha a depóniát megszüntetjük, és a felszínre kiszállítjuk a bontott anyagot. A barlang pillanatnyilag 34 m mélységig lett feltárva és feltérképezve. 1996 év folyamán radon méréseket végeztünk TASTRAK márkájú CR-39 típusú szilárd test nyomdetektorral az MTA Atommag Kutató Intézet radon csoportja segítségével.

A mérések elemzéséből a következő következtetésekre jutottunk: a hegyoldalból nyíló, vízszintes járattal rendelkező barlangra jellemző radon időbeli változást észleltünk.

1996 óta a kutatás szünetel.

Tervezett kutatások:

Szállítópálya megépítését követően a helyi depót megszüntetve a barlangot kitöltő üledéket felszínre juttatjuk.

Vizsgálatokat kezdeményezünk a barlangban található megkövült agyagokkal kapcsolatban, mely a bejárat zónában, hatalmas szőlőfürt formában található, kalapáccsal szétütve gömbös leválású, szeptáriás repedezett formát mutat (szeptáriás gumók). A végpont közelében (-34 méter) hasonló megjelenésű kövült anyagot találtunk.

Kopasz- réti- barlang

Kataszteri száma: 5341/14

Szinoníma: - Kopasz-réti-víznyelő (Regős József 1994. évi kataszteri feldolgozásában)
- Julcsa-barlang

Közigazgatási fekvés: Heves-megye, Szilvásvárad

Földrajzi fekvés: Bükk-hegység, Nagy-Kopasz-hegy, Küllő-hegy és Kálmán-hegy által közrezárt terület a Kopasz-rét, melyen déli irányba hátra harapózott, lefejeződött beszakadás sor található.

Ennek legészakibb, vélhetően legöregebb tagjában található a barlang. A bejárat az egykori víznyelőhöz vezető árok végében lévő eltömődött, kúpos beszakadásban lett kibontva, melyből ma már csak egynegyednyi szelvény látható a bejáratú létesítmény ráépítése miatt. A bejárat tengerszint feletti magassága: kb. 802 m. Mélysége 34 m. Hossza kb. 54 m. A barlang jellege: időszakosan aktív víznyelő, a nyelő delta több aknájával

Az ide vezető egykori nyelő árkanak nyugati oldalán egy kisebb két méter átmérőjű, egy méter mély berogyást találunk. Ezt az árkot szinte lefejezte a középső beszakadás. A meredek falú beszakadás alját 1980-ban megbontottuk, de nem lett biztosítva, kiácsolva, és a későbbiekben a partoldala mindenütt felszakadt teljesen feltöltve az egykori munkagödröt. A peremen álló fa is lejjebb csúszott, megdőlt, befordult. A középsőnél ma nem látszik semmi az egykori árkából. Megfontolandó az alábbi fejtegetés is: mivel a beszakadás pereme mindenütt egyforma magas, egy valódi üreg beszakadásával keletkezett a beszakadás, nem víznyelőként keletkezett. Ezt csak a feltárás igazolhatná, vagy cáfolhatná meg.

A déli névtelen nyelő szabályos lefutású, északi irányba lejtő vakvölgy végében található.

Kutatástörténet:

1980 tavaszán Szenthe István irányításával kezdtük meg a feltárást az északi és a középső beszakadásban. A kutatásvezető lányai Julcsa és Csilla, akikről a bontások elnevezését adtuk. Az északi – a Julcsa-barlang – bizonyult biztatóbbnak, ezért a középső - a Csilla-barlang — feltárást abba hagytuk. Az első kutatóakna kb. 10 m mélyen fel lett hagyva a szálkó elérésekor. Látni lehet, hogy a munkát nagyban megkönnyíti, ha áthelyezzük a kutató akná. Méterenkénti fogásokkal keretácsolatot készítettünk. Méretre vágott, helyben gyűjtött, bélésfát építettünk be. A kitöltés rétegenként üledett agyag és agyagos mészkő törmelékből állt, melyben kb. 15 cm átmérőjű csövek húzódtak függőleges irányban. Vélhetően vízvezető funkciója volt. Kb. 10 m-től szálkóval határolt aknában végeztük a feltárást. 14 m mélységből gyapjas orrszarvú csontváza került elő, melyet – Szenthe István elmondása alapján - a Nemzeti Múzeumba dr. Jánossy Dénes professzornak adott át meghatározásra. Ez az őslénytani lelet kormeghatározó, mivel a jégkorban pusztult ki Magyarország területéről. Ebből következik, hogy a víznyelő sor e tagja a jégkorban működhetett utoljára, azt követően feltöltődött.

1981 tavaszán kb. 16 méteres mélységben összeszorult kőtömbökből képződött álfenék átszakadt, és 4 m mély levegős akna nyílt meg. Ebből a Felfedező-aknából egy ablakszerű átbújást kitágítva egy oldalaknába mehettünk át, mely teteje beboltozódva el volt tömödve. A keretácsolat egy pontján – a régi bolygatott oldal felől – kővályúszerű formája miatt nem volt rendesen kibiztosítva, és mire az őszi idényben folytattuk volna a munkát, az újonnan megtalált barlang tele omlott, feltöltődött. Az ácsolat mögül kifolyó anyag nem adott egy oldalról terhelést, - ami az állékonyságának feltétele-, és a járatbiztosító ácsolatunk kártyavárként összeomlott. Teljesen előlről kell kezdeni a munkát.

A felszínről indított új aknát olyan méretűre készítettük, hogy mind a Felfedező-, mind az oldal-aknára érjen rá. Az oldal-aknát a későbbiekben Békás-aknának neveztünk el. Az így kialakított ácsolat belmérete 2 x 2 méter. A munka meggyorsítása érdekében 10 x 10 centiméteres fenyőgerendából készített vízszintes keretácsolat mögé függőlegesen helyezett 1 colos fenyődeszka bélésfákat használtunk.

A többszörösen bolygatott ősi víznyelő az új keretácsolatot állandóan deformálta, és ismételten az összedőlés veszélye fenyegette. Végleges járatbiztosítás mellett döntöttünk, és 1982 őszén 9 méteres mélységből indulva az aknát 20 centiméteres falvastagsággal, vasalva betonoztuk ki.

Így alakult ki a mai 160 x 160 cm-es belméret.

A térségben folyó munkálatok megkönnyítése érdekében felmerült annak lehetősége, hogy a barlang bejáratára „bejáratú létesítményt” építsünk, melyet a Bükki Nemzeti Park Igazgatósága is jóváhagyott. Az építészeti kiviteli terveket Ormándy Péter okl. építészmérnök készítette. A kutatóház építését 1990-ben fejeztük be, bár már 1984-ben szerkezet-kész, használható volt. Az építési munkákkal párhuzamosan folyt a barlang feltárása. A munka megkönnyítése érdekében az Oldal-aknában „létra-csúszda” szállítópályát alakítottunk ki a betonozott akna aljáig, ahonnan már függőlegesen lehetett szállítani. Az emelést kútkerekkel oldottuk meg. A szállítópálya végénél, ahol az akna elágazik, az „Elosztó” nevű munkahely volt. Az itt tartózkodónak az volt a feladata, hogy a lefelé menő vödört a csúszdába behelyezze. Meglehetősen lélekölő feladat volt órákon keresztül itt ácsorogni. A barlang 30 méter mélységig lett így kiásva a Békás-akna irányából alábontva és elhagyva az itt visszacsatlakozó Felfedező-aknát. 1987 tavaszára a Felfedező-aknában lévő kitöltés lecsúszott és 5 méternyi visszatöltött. Ezen időpontig Szenthe István vezette a feltáró kutatást. Külföldi munkavégzésre távoztával Lengyel János vette át az irányítást.

A munkák úgy folytatódtak, hogy teljes szelvényben lett elbontva és felszínre szállítva az üreg kitöltése. A bontási szelvény, ahol az aknák egyesülnek, kb. 10 négyzetméter. Ezen a helyen egy szűkebb, harmadik akna is becsatlakozott, ami végig felharapódzott, beboltozódott. Egy negyedik, felfelé induló akna, melynek a szelvénye kb. 2 négyzetméteres, be lett betonozva alulról, mivel féltünk, hogy a házat statikailag veszélyeztethetné a felszínig nyúló kitöltés felharapózása.

A „létracsúszda” szállítással történő bontás 1995-ben befejeződött, mivel a faanyag elkorhadott, a közlekedés rajta veszélyessé vált. A pálya elbontása és az új rendszerű szállítópálya kialakítása 1998 nyarára készült el. A próbaszállítás során kiderült, hogy további átalakítások szükségesek az acél anyagú, létraként is használható szállítópályán. Az eddig beépített pályaelemek ismét ki lettek bontva, helyette egy tökéletesített, teljesen új lett beépítve, ami lehetővé teszi a végpontról a felszínig történő anyagmozgatást közbenső munkahely: „elosztó” nélkül.

A felszínen az akna átlójába hidat építettünk, hogy a balesetek elkerülése végett biztonságosan lehessen a vödört kiemelni a szállítókocsiból – a kocsit mögé belépve. Ezzel megoldhatóvá vált a kocsiszerelvény használata is, mivel egyszerre 2, sőt 3 kocsit kapcsolhatunk egymáshoz. 2001. január-február hónapban 45 napos tábor során próbáltunk áttörést elérni. Sajnos az üreget nem mélyíthettük lefelé, mert a teljes szelvényben való bontásnál kiderült, hogy az északi oldalon 5 m magas 25 m²-es az elhagyott kitöltés fala, ami alatt dolgozni életveszélyes. Ebben az irányban kell bővíteni a feltárást, vagy ki kell biztosítani ácsolattal. Először a bővítés mellett döntöttünk. A tábor végére a bontás szelvénye 20 m² lett, amikor a hóolvadás árva oly mértékben visszaduzzadt, hogy be kellett fejezni a munkákat. A visszaduzzadt víz pár napos stagnálás után utat találva magának, hirtelen elfolyt, jól azonosítható helyen. Ez kijelölte a további szűkített szelvényű feltárás lehetséges helyét. A 25 m²-es agyagfal nem omlott be, nem csúszott meg, meglepően állékony volt. A visszaduzzadás ténye meglepő volt, mert az 1999. évi augusztusi felhőszakadás idején nem

duzzadt vissza a víz a barlangban. Akkora volt a befolyó víz mennyisége, hogy a ciszterna túlfolyója nem bírta levezetni, és a házban 10 cm víz állt, mielőtt a felhőszakadás alább hagyott. Valószínűleg a bolygatással eltömtük, betapostuk a vízelvezetés útját, ami csak később nyílt meg. A kitöltésben talált létra és bontószerszámokból ítélve a feltárással ekkor elértük az egykori bontási szintet, melyet még Sz. I. vezetett a beomlás előtt. A barlang ekkori mélysége kb. 34 m volt. Erre az időre elkészült az akna lezárása fémlemezfedéssel.

A bontási szelvényt 2-3 m²-es szelvényűre leszűkítve, a réteglaphoz támaszkodó keretácsolattal biztosítottuk. Pillanatnyilag 40 m mélyen dolgozunk. Ezzel a gyorsabb mélyüléssel próbáljuk meg a továbbjutást elérni. Hátránya, hogy az ideiglenes biztosítás faanyaga általában 5 év alatt elkorhad, a véglegesítése, a betonozás jelentős költség.

2008-ban tovább folytattuk az akna talpon a szűkített 2-3 m²-es szelvényű feltárást a nyugati réteglap mentén, ideiglenes járatbiztosítás mellett. A szállítás megkönnyítése végett csörlőt telepítettünk az ácsolat fölé. Továbbra is vízszintesen rakott keretácsolattal oldottuk meg a járatbiztosítást, mely mögé deszkából bélésfáztunk. Ebben az évben 1 fogással mélyítettük a barlangot (a kutatásvezetői tanfolyam gyakorlati oktatásának részeként), ami így nem sokkal több, mint 41 m mély. Az elbontott anyagot az ácsolat feletti térben helyeztük el, megtámasztva az ott található agyagos, kötörmelékes falat.